

Dit artikel werd in licentie gegeven door Belgapress. Het gebruik ervan is enkel toegestaan door natuurlijke personen voor privégebruik. Voor elk ander gebruik is de voorafgaandelijke toestemming van de uitgever vereist.

Film Recensies - De verfilming van 'Joe Speedboot', de bestseller van Tommy Wieringa, ontsluit het talent van regisseur Sam de Jong voor een breder publiek.

12-03-2026 De Volkskrant - 2 - Berend Jan Bockting - Pagina 10

Krachtig zijn de momenten waarop we mogen voelen wat er gebeurt in de binnenwereld van hoofdpersoon Fransje.

Daar zit hij, de illustere Fransje uit Joe Speedboot, een jaar na zijn net-niet fatale confrontatie met een cyclomaaier in wat hij het 'wonder' van zijn 'wederopstanding' is gaan noemen. In zijn rolstoel in de laadbak van de pick-uptruck van pa, op de pont over de rivier aan het slaapdorp Lomark. Veiligheidsbril op het hoofd, haren in de wind. Thuis kijkt pa in de bak en constateert droog: 'Hij zit er nog.'

Zie maar eens niet in de lach te schieten, bij zo veel trefzekere verbeelding van wat tot voor kort woorden op papier waren.

Fransje is de hoofdpersoon van de verfilming van de gelijknamige bestseller van Tommy Wieringa, uit 2005. Een hoogst eigenzinnig joch, dat besloot het 'lichaam van de rots' te oefenen en in de veronderstelling verkeerde dat niets hem daarbij kon raken. Nu is hij een dwarslaesie rijker.

Fransje, gespeeld door het daadwerkelijk aan een rolstoel gekluisterde acteertalent Daan Buringa, sluit een diepe vriendschap met Joe, een nog veel wildere jongen die Lomark komt opschudden. Joe (Tobias Kersloot) denkt en doet groot, knutselt bijvoorbeeld moeiteloos een vliegtuig om bij een familie van vermeende naaktlopers in de tuin te kunnen kijken. Dan is er PJ (Qiqi van Boheemen), het meisje dat sterretjes in hun ogen tovert en het middelpunt wordt van een Jules et Jim-achtige driehoeksverhouding.

Joe Speedboot kan de film zijn die het grote talent van regisseur Sam de Jong (39) voor een breder publiek ontsluit, na zijn hypergestileerde Amsterdam-Noord-sprookje Prins (2015), zijn wordingsverhaal van een jonge vrouw met popsterambities in Goldie (2019) en de absurdistische televisie- en jongerentrendsatire Met mes (2022).

Daarvoor wisselt De Jong onder meer zijn voorliefde voor neon en pastel in voor een grauwer kleurpalet: dit is het Nederland van oude fabrieken, modder, een snackkar langs de rivier, dronken taferelen in smoezelige buurtcafés en anonieme snelwegrestaurants. De beeldtaal van films als Wilde mossels (2000) en De helaasheid der dingen (2009), zo u wilt.

Het grootste obstakel voor de verfilmer van dit boek bestaat wellicht uit de zwijgende Fransje, die de lezer overlaadde met innerlijke monologen: hoe krijgt diens rijke binnenwereld vorm op het doek? Dat kan radicaal, zoals in het op een dovenschool gesitueerde Oekraïense drama *The Tribe* (2014), waarin gebarentaal niet werd ondertiteld en de gemiddelde toeschouwer volledig voer op blikken en lichaamstaal.

Scenaristen Jan Eilander en Daniël Samkalden kiezen een toegankelijker pad: veel voice-over. Met een aardige twist: PJ draagt voortdurend voor uit Fransjes dagboeken en openbaart zo zijn gedachtewereld. Maar het zijn geregeld voice-overs van de categorie 'ik sleep mijn knakworst door de mosterd' onder een scène waarin een knakworst door de mosterd wordt gesleept.

Krachtiger zijn de momenten waarop we mogen voelen wat Fransje voelt en de voice-over even zwijgt. Nog beter die waarin dat gevoel ruimhartig wordt toegelaten. In een sleutelscène vlecht PJ als zangeres op het eindexamenfeest *Dreams van 2 Brothers on the 4th Floor* aan *Wêr bisto van Twarres*. De jongens kijken onmachtig toe, met het besef dat niets blijft zoals het is. De Jong op zijn best, middelbareschoolmelancholie op z'n mooist, in een verfilming die tóch ook vaak genoeg opstijgt van het papier.

Joe Speedboot

Drama

★★★★☆

Regie

Sam de Jong

Met

Daan Buringa, Tobias Kersloot, Qiqi van Boheemen, Chris Peters, Hadewych Minis

96 min, in 122 zalen.